

Ἄλλ' ὁ Φίλιππος μὴ ἀποδειλιάζων εἰς τὴν ἐκ
 λόγων συνισαμένην ἀντίστασιν τῷ ῥήτορος, ἐπλήρη τῆς
 σκοπέως τε τεχνήεντως, τῆς μὲν ἀδυνατίης ταπεινῶν
 δυνασικῶς, τῆς δὲ δυνατῆς διαφθείρων μὲ δῶρα, καὶ
 εὖρε πρόφασιν νὰ ἔμβῃ εἰς τὰ πράγματα τῶν Ἑλλή-
 νων διὰ τὰς τότε κυριεύσας διχονοίας ἐν τῇ Πελοπον-
 νήσῳ ἐξ αἰτίας μάλιστα τῶν Σπαρτιατῶν, οἱ ἑποιοὶ
 διὰ τὴν πολυχρόνιον ἀπραγμοσύνην ἔγιναν δυνατοὶ, καὶ
 κατ' ἀναλογίαν τῆς αὐξανέσης δυνάμεως ὠνείδισον καὶ
 ἐτυράνην τῆς γείτονας. Οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Μεσσήνιοι
 κατατρεχόμενοι τότε ἀπ' αὐτῆς, ἐτάχθησαν ὑπὸ τὴν
 ὑπεράσπισιν τῷ Φιλίππῳ· τῶν δὲ Θηβαίων ἐνωθέν-
 των, ἀπετέλεν ὅλοι ὁμῆ ἀξιόλογον συμμαχικὴν δύ-
 ναμιν, κατὰ τῆς ὁποίας ἔπρεπε ν' ἀντιπαραβληθῆ
 ἢ συμμαχία τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων, τὴν
 ὁποίαν οἱ μὲν Σπαρτιάται ἠγωνίζοντο νὰ κατορθώσω-
 σιν, ὡς τὸ μόνον μέσον τῆς κοινῆς ἀσφαλείας, ὁ δὲ
 Φίλιππος καὶ οἱ Θηβαῖοι νὰ ματαιώσωσιν. Ἄλλ' ὁ
 Δημοσθένης ἀναστὰς ἐξύπνισε τῆς Ἀθηναίων ἀπὸ τὸν
 λήθαργον τῆς ἀμεριμνίας, καὶ τῆς ἔκαμε τόσον προ-
 φυλακτικῆς, ὥστε χωρὶς νὰ ἔλθωσιν εἰς φανεράν ἐχ-

βασιλεὺς τῶν Μολοττῶν ἢ τῆς Ἡπειροῦ, καὶ ἀδελφὸς τῷ
 Νεοπτολίμῳ, πατρὸς τῆς Οὐλυπιάδος. Μετὰ δὲ τὸν
 θάνατον τῷ Ἀρύμβῳ ἀντὶ τῷ νομίμῳ διαδόχῳ υἱῷ Διάκί-
 δε διεδέξατο τὴν βασιλείαν. Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς τῆς
 Οὐλυπιάδος, συνεργήσαντος τῷ Φιλίππῳ. Ὁ Ἀλέξαν-
 δρος γυναικάδελφος καὶ γαμβρὸς τῷ Φιλίππῳ, τῷ ὁποίῳ
 τὴν θυγατέρα Κλειοπάτραν ἐμνησεύθη, ὡς κατωτέρω ῥη-
 θήσεται, πολεμῶν εἰς Ἰταλίαν ἀπίθανον. Ὅθεν ὁ Διά-
 κίδης βασιλεύσας, ἀρῆκεν υἱὸν τὸν πολυδρῦλλον μέ-
 γαν Πύρρον.

Ξραν μετὰ τῷ Φιλίππῳ τὸν ἠνάγκασαν νὰ παύσῃ. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆτο δὲν παρεδόθη εἰς ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ πάντοτε ἐγρήγορος καὶ ἀκάματος, ἔσρεψε τὸς σκοπέστῃ πρὸς ἄλλο μέρος, ἦγεν πρὸς τὴν Εὐβοίαν, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ἐκ πολλῆ διατὴν καλὴν θέσιν ἀρμυδίαν πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν μελετωμένων κατὰ τῆς Ἑλλάδος σκοπῶν τε, καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας ἤδη ἐπεχείρησε νὰ τὴν κυριεύσῃ. Διὸ ἤδη ἠγωνίζετο νὰ κυριεύσῃ αὐτὴν τὴν νῆσον, τὴν ὁποίαν ἐπωνόμαζε **πέδας** ἦται ἄλυσον τῆς Ἑλλάδος. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι βλέποντες μάλιχα, ὅτι ἦτον εὐκόλον νὰ ἐνωθῆ αὐτὴ διὰ γεφύρας μετὴν γῆν τῆς Ἀττικῆς, ἐζήτην νὰ ματαιώσῃν τὸν σκοπὸν ἐκεῖνε. Ἀλλ' ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἠμέλησεν, ὡς σύνηθες, εἰς τὰς προόδους τῷ Φιλίππῳ, ὁ ὁποῖος ἀκοίμητον ἔχων τὸν ὄφθαλμὸν, καὶ ἔχων προδότας ἐν τῇ πόλει, διέφθειρε τὸς πρωτεύοντας μετὰ δῶρα καὶ πέμψας στρατεύματα κρυφίως διὰ προσκλήσεως τινῶν κατοίκων, ἐκυρίευσσε πολλὰς τόπους δυνατὸς, ἐκρήμνισε τὰ τείχη τῷ Πορθμῷ, ἐνὸς φρουρῆς τῆς Εὐβοίας δυνατωτάτῃ, καὶ τρεῖς κατέστησε τυράννους ἦτοι βασιλεῖς, Ἰππαρχον, Αὐτομέδοντα καὶ Κλείταρχον.

Ἐν ταύτῃ τῇ δυσυχῇ καταστάσει ἐπέμψε Πλείταρχος, ἢ Κλείταρχος ὁ Ἐρετριεὺς πρέσβεις πρὸς τὸς Ἀθηναίους, καὶ τὸς ἐξώρκισε νὰ ἔλθῃν καὶ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃν ἀπὸ τὸν μέλλοντα ζυγὸν τῷ Φιλίππῳ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέμψαν παρευθὺς δύναμιν καὶ στρατηγὸν τὸν Φωκίωνα, ἄνδρα ἐνδοξὸν καὶ ἐνάρετον.

Οὗτος ὁ στρατηγὸς, ὅστις διώρθωσε τὰ ἤθη τε ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ (ὑπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ Ξενοκράτην) κατὰ τὸν τύπον τῆς αὐσηροτάτης ἀρετῆς, ἤθελε προ-

ξενίση μεγάλην τιμὴν εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας ἢ ἀδια-
 φθάρτους χρόνους τῆς δημοκρατίας. Λέγουσιν, ὅτι παρ' ἑ-
 δενὸς τῶν Ἀθηναίων ὠράθη ποτὲ γελῶν, ἢ παρεκ-
 κλίνων ἀπὸ τὸ σκυθρωπότατον ἢ σοβαρώτατον ἦθος·
 νέος δὲ ὢν ἐδιδάχθη τὴν πολεμικὴν ὑπὸ τὸν Χαβρίαν,
 τὴν ὁποῖα τὸ ἄσῳτον ἐχάλιναγώγει πολλάκις, ἢ διώρ-
 θανε τὰ ἐλαττώματα. Ἡ φιλανθρωπία τῆ Χαβρίας,
 τὴν ὁποῖαν αὐτὸς ἐθαύμαζε ἢ ἐμιμεῖτο, ἐδίδαξεν αὐ-
 τὸν νὰ τὴν ἐξασκῆ ἐκταντικώτερον ἢ ἐλευθεριώτερον.
 Στελλόμενος ποτὲ παρὰ τῆ Χαβρίας μὲ εἴκοσι πλοῖα
 εἰς τὰς ὑποκειμένας νήσους πρὸς φορολογίαν, εἶπε·
 “πρὸς τί ἢ τόση δύναμις; εἰμὲν ὡς πρὸς ἐχθρὸς πλέω,
 ἢ εἶναι χρεια μεγαλητέρας δυνάμεως· εἶδὲ ὡς πρὸς
 ἢ συμμάχους, μία μὴν ναὺς ἀρκεῖ.” Αὐτὸς ἔζη ζωὴν σκλη-
 ραγωγικὴν, βαδίζων ἀνυπόδητος ἢ γυμνός, δι' ὃ οἱ
 στρατιῶται παίζοντες, ὅτε ἔβλεπον αὐτὸν ἐνδεδυμένον,
 ἐνόμιζον σημεῖον μεγάλου χειμῶνος. Αὐτὸς ἐφαίνετο
 ἀπὸ μὲν τῆ προσώπου δυσξύμβολος ἢ σκυθρωπός, τὸ
 δὲ ἦθος ἦν προσηνέσατος ἢ φιλανθρωπότατος, ἢ οἱ
 λόγοι τε σωτήριοι ἢ ὠφέλιμοι. Εἰς τὰς ἐκκλησίας
 τῆ δήμου τὸ ζωηρόν ἢ βραχύλογον τῆς ὀμιλίας τε
 ἐφανέροιον τὸ ἀπλὲν καὶ χρηστὸν ἦθος· ἢ πολλάκις
 αὐτὸς εὐδοκίμει περισσότερον, παρὰ τὸν ἀξιοπρεπή ἢ
 ἐνεργὸν Δημοφένην, ὁ ὁποῖος τὸν ὠνόμαζε κοπίδα
 τῶν λόγων τε. Τόσα πολλὰ ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ἐσή-
 μαινον οἱ λόγοι τῆ Φωκίωνος. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν
 φαινόμενος εἰς τὰς ἐκκλησίας, ὅτε ἐμελέτα νὰ ὀμι-
 λήσῃ, σύννευς ἢ σκεπτικός, ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος φίλου
 τὴν αἰτίαν, εἶπε· “συλλογίζομαι ἂν ἢμπορῶ ν' ἀφαι-
 ἢρέσω τι ἀπ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μέλλω νὰ εἶπω πρὸς
 ἢ τὰς Ἀθηναίους.” Αὐτὸς γινώσκων κάλλιστα τὴν κα-

κὴν πολιτείαν τῶν συμπολιτῶν, ἐφέρετο πρὸς αὐτὸς πάντοτε αὐσηρότατα· καὶ χωρὶς γὰρ εὐλαβῆται τὰς ἐπιτιμήσεις αὐτῶν, ἐφαίνετο τόσον ἀδιάφορος εἰς τὸς ἐπαίους, ὥστε, ὅτε μίαν ἡμέραν ἢ γνώμη τε εὐδοκίμησεν πρὸς τὸν δῆμον καὶ ἐπηνέσθη, ἐπιστραφεὶς πρὸς τὸς φίλους ἠρώτησεν, ἂν ἐλανθασέ τι καὶ εἶπε λόγον μωρὸν καὶ αὐθάδη; Ἡ' ἐκπτώσις τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τὰ πατρῶα ἤθη κατέπεισεν αὐτὸν γὰρ εἶναι φιλήσυχος, ὁ ὁποῖος ἐνόει μὲν τὸς φιλοδόξους σκοπὸς τῷ Φιλίππῳ, ἀλλ' ἐνόμιζε τὴν πόλιν ὑπέροχον διεφθαρμένην, καὶ ἐπομένως ἀδύνατον πρὸς ἀντίστασιν. Ὅθεν αὐτὸς ἦτον εἷς ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν Δημοσθένην ἐν τῷ Γ' κατὰ Φιλίππον λόγῳ παρημέλησαν τὸ ὄφελος τῆς πόλεως ἕχθρὰ διὰ δωροδοκίαν, ἢ ἄγνοιαν, ἀλλ' ὅτι ἐνόμιζον αὐτὴν ἀπολωλυτὴν καὶ ἕδέποτε ἀνορθωθησομένην. Ἐκ τούτου ὁ Φωκίων ἠναντιῆτο πάντοτε εἰς τὸν Δημοσθένην· καὶ διδάχθεις ἐκ πείρας γὰρ εἶναι ὑποκτος πρὸς τὸς δημαγωγούς, ἐσυμπέραινεν ὅτι καὶ ὁ Δημοσθένης παρακινῶν τὸς Ἀθηναίους εἰς πόλεμον, ἐζήτει δολίῳ τῷ τρόπῳ γὰρ συγκρίσει τὴν πόλιν, καὶ ἔτι γὰρ λάβῃ μεγάλην ῥοπὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῷ δήμῳ. «Φωκίων, εἶπέ ποτε ὁ Δημοσθένης, «οἱ Ἀθηναῖοι θέλουν σὲ θανατώσει ποτὲ ἂν μανῶσι.» Σὲ δὲ, εἶπεν, ἂν σωφρονῶσιν. Ὁ Φωκίων ἠναγκάσθη πολλάκις γὰρ πράξει ἐναντίον τῆς γνώμης τε, ἕδέποτε δὲ ὠμίλησεν ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς τε, ἢ ἀπέφυγε τὴν στρατηγίαν, ὁποῖαν γνώμην καὶ ἂν εἶχε περὶ τῆς ἐκστρατείας· ἐχειροτονήθη δὲ στρατηγὸς παρὰ θέλησιν τεσσαράκοντα καὶ πέντε φορὰς, μάλιστα δὲ πάντοτε ἀπὸν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐγίνωσκον τὴν ἀξιοσύνην αὐτῆς, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ κινδύνῳ ἐλησμόνας

ἐκείνην τὴν αἰσχροσύνην, μὲ τὴν ὁποίαν μετεχειρίζετο κατὰ τὸ σὺνηθές τὰ θελήματα καὶ τὰς ἐπιθυμίας των.

Εἰς τῆτον λοιπὸν ἔδωσαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐξουσίαν τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἔπειψαν εἰς βοήθειαν τῷ Πλάτῳ τῷ Ἐρετριέως. Οὗτος δὲ ὁ προδότης ἐξ εὐγνώμονος ἐδείχθη ἀγνώμων, καὶ ἀποσὰς ἠγωνίζετο φανερὰ ν' ἀποδιώξη ἐκείνους, τὺς ὁποίους ἔκραξε βοηθός. Ὁ Φωκίων μεταχειριζόμενος δόλον ἀντὶ δόλου, ἐπροχώρει ἀφόβως· καὶ νικήσας τὸν Πλάτωνα, ἐδίωξεν ἀπὸ τῆς Ἐρετρίας.

Ὁ δὲ Φίλιππος χωρὶς ν' ἀποδειλιάσῃ ὅπως ἐξ αὐτῆς τῆς εὐτυχίας τῶν Ἀθηναίων, ἢ ν' ἀμελήσῃ καὶ τὸν μελετώμενον κατὰ τῆς Ἑλλάδος σκοπὸν, μετήλλαξε τὴν μέθοδον τῆς πολεμικῆς, καὶ ἐζήτησε καιρὸν νὰ ταπεινώσῃ τὰς Ἀθήνας δι' ἄλλης ὁδοῦ, ὁ ὁποῖος γινώσκων, ὅτι αὕτη μάλιστα ἡ πόλις διὰ τὴν ἀκαρτίαν τῆς Ἀττικῆς εἶχε μεγάλην χρείαν ξένης σίτης, καὶ θέλων νὰ διατάτῃ αὐτὸς ὡς βέλεται περὶ τῶν σιτοφόρων πλοίων, ἐστράτευσε εἰς τὴν Θράκην, ὅθεν ἡ Ἀττικὴ ἐλάμβανε τὰς περισσοτέρας τροφάς, ἐπὶ σκοπῷ νὰ παλιορκήσῃ τὴν Πέρινθον καὶ τὸ Βυζάντιον, ἀφήσας τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον, δεκαπενταετῆ ὄντα, μὲ πληρεσάτην ἐξουσίαν τῷ νὰ κυβερνᾷ τὴν βασιλείαν ἐν τῇ ἀπυσσίᾳ. Ὁ νέος βασιλεὺς ἔδειξε τότε ἤδη σημεῖα φρονήσεως καὶ ἀνδρίας, νικήσας πλησιόχωρα τινὰ ἔθνη ὑπήκοα τῆς Μακεδονίας, τὰ ὅποια ἐνόμιζον τὴν ἀπυσσίαν τῷ βασιλέως ὡς καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς μελετωμένης σκοπῆς τῆς ἀποσασίας (1). Ὁ πατὴρ ὑπερεχάρη εἰς τὺς πρώτους

(1) Οἱ Μαῖδοι ἦσαν τὰ νικηθέντα ἔθνη (Πλάτ. εἰς Ἀλίξ.)

πολέμους τῷ ἡμῶν, ὅσις ἔδιδε μεγάλας ἐλπίδας περὶ ἑαυτῷ· φοβούμενος δὲ μὴ δελεασθῆ ἀπ' αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἀφεστῆ ἀπερισκέπτως εἰς τὴν θερμότητα καὶ ζωηρότητα τῆς νεότητος, τὸν ἐπρόσβαξε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ τὸν διδάξῃ αὐτὸς μόνος τὴν πολιμικήν.

Ἐν τῷ μεταξὺ, ἀπεφάσισεν ὁ Φίλιππος, ὡς εἶπαμεν, εἰς αὐτὴν τὴν ἐκστρατεῖαν νὰ πολιορκήσῃ τὴν Πέρινθον, ἀξιόλογον Θρακικὴν πόλιν καὶ ἀποκλίνουσαν πρὸς τὰς Ἀθηναίους, καὶ τὸ Βυζάντιον, ἑτέραν πλησιόχωρον πόλιν, ἣ ὅποια ἐβοήθει πάντοτε τὴν Πέρινθον (1)· μὴ θέλων δὲ νὰ δυσαρνήσῃ εἰς τὰς Ἀθηναίους, τῶν ὁποίων ἐφοβείτο τὴν δύναμιν, ἠγωνίζετο νὰ τὰς ἐξαπατᾷ μὲν κολακευτικῶς λόγους, καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτὰς ἐπιστολὴν, ἐλέγχων καὶ ὀνειδίζων ὡς παραβάτας τῆς εἰρήνης, τὴν ὁποίαν αὐτὸς διεφύλαξεν ὀσίως καὶ ἀβλαβῶς. "Εἰς τὸν καιρὸν τῆς μεγάλης ἔχθρας, ἔλεγεν, ἐτοιμάζοντες πλοῖα πολιμικὰ ἐναντίον μου, ἐπιάνετε μόνον καὶ ἐπωλεῖτε τὰς πραγματευτὰς, ὅσοι ἤρχοντο χάριν ἐμπορίας εἰς τὰς πόλεις μου· τῶρα δὲ ἤλθετε εἰς τὴν παρανομίαν καὶ μισος, ὥστε πέμπετε πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, καὶ τὸν παρακινεῖτε εἰς πόλεμον ἐναντίον μου.

Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἔδωκεν εἰς τὰς φιλιππίζοντας ῥήτορας ἀρμοδίαν πρόφασιν νὰ τὸν δικαιώσωσι πρὸς

(2) Ὁ Χάρης ἐπέμφθη στρατηγὸς πρὸς βοήθειαν τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ διὰ τὸ φιλάρπαγον ἦθος μὴ συγχωρεθεὶς ἀπὸ τὰς συμμάχους νὰ ἔμβῃ εἰς τὰς λιμένας, ἐπλανᾶτο συναθροίζων χρήματα ἀπὸ τὰς συμμάχους, καὶ καταφρονούμενος ὑπὸ τῶν πολιμίων (Πλάτ. εἰς Φωκ.).

τὸν δῆμον. Μόνος ὁ Δημοφένης ἠναντιῖτο, ἀγωνιζόμενος νὰ παραστήσῃ τὰ δόλια διανοήματα τῷ Φιλίππῳ, καὶ νὰ ματαιώσῃ ὅλα τ' ἀπατηλὰ τεχνεύματα τῶν λοιπῶν. Οὗτος ὁ ρήτωρ ἐννοῶν τὴν ἀνάγκην τῷ νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν Ἀθηναίων τὰς πρώτας ἐνεργείας τῆς ἀναγνώσεως ταύτης τῆς ἐπιστολῆς, ἀνέβη εὐθύς τὸν ἄμβωνα, καὶ ἐδημηγόρησε μὲ ὅλην τὴν ἰσχὺν τῆς ρητορικῆς λέγων (1), ὅτι ἡ ἐπιστολή δὲν ἦτο συνθεμένη ἀρμοδίως τῷ χαρακτῆρι τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὅτι προεμήνυε σαφέστατα τὸν πόλεμον, τὸν ὅποσον ἄλλοτε ἐφανέρωσε διὰ τῶν ἔργων, καὶ ὅτι διὰ τῆς γενομένης εἰρήνης ἐκεῖνος ἐνόει μόνον ἀνακωχὴν ὅπλων, ἕως ἢ λάβῃ καιρὸν νὰ ὀρμήσῃ εἰς ἡμᾶς ἀνετοίμως. Ἐντεῦθεν ἠκολούθησεν ὁ Δημοφένης κατὰ τὸ σῆμα ἐλέγχων αὐτὸς ὡς ὀκνηρὸς καὶ ἀμελής, καὶ καταπειθόμενος εἰς τὰς ἀπατηλὰς λόγους τῶν μειωτῶν ρητόρων τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἔλεγε·

“Βεβαιότατοι ὄντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτῆς τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων, καὶ λογισάμενοι, ὅτι

ἡ δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ λέγωμεν, ὅτι εἰρήνην ἔχομεν (ἐπειδὴ τώρα ἐκεῖνος ἐκήρυξε τὸν πόλεμον, καὶ ἄλλοτε ἐφανέρωσε μὲ τὰ ἔργα), μὴ φείδεσθε ἕτε

ἡ τῶν κοινῶν, ἕτε τῶν ἰδίων χρημάτων, ἀλλὰ στρατεύετε ὅταν εἶναι καιρὸς προθύμως ὅλοι, καὶ χειροτονήσατε στρατηγὸς ἐμπειροτέρους παρὰ πρότερον·

ἡ διότι δὲν πρέπει νὰ ὑπολάβῃ τις ἐξ ὑμῶν, ὅτι ὅσαι ἐφθείραν τὰ πράγματα τῆς πόλεως, αὐτοὶ θέλουν τὰ μετασερεῶσαι. Στοχασθῆτε, ὅτι εἶναι αἰσχρὸν καὶ

(1) Δημ. ὁ πρὸς τὴν Φιλίππῳ ἐπιστολὴν λόγος καὶ ὁ περὶ συντάξεως.

ἄτιμον, ὁ μὲν ἐκ Μακεδονίας ὀρμώμενος νὰ εἶναι τό-
σον φιλοκίνδυνος, ὥστε, διὰ τὴν αὐξήσῃ τὴν βασιλεί-
αν τε, νὰ κατακληγώνεται ἕλον τὸ σῶμα πολε-
μῶν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι πάτριον
τὸ νὰ μὴ ὑπακύνωσιν ἕδενός, ἀλλὰ νὰ δίδωσι νόμον
εἰς τὴν ἄλλαν ἐν τοῖς πολέμοις, αἱτοὶ λέγω διὰ μαλα-
κίαν ἢ ὀκνηρίαν νὰ ἐγκαταλίπωσι τὰ ἔργα τῶν προ-
γόνων καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος.

Τότε ἀναστὰς ὁ Φωκίων, εἶπε τὴν γνώμην τε
παύσασθαι, κατηγορῶν τὴν ἀναξιότητα τῶν χειροστο-
νηθέντων στρατηγῶν (1). Ὅθεν ὁ δῆμος παρακινήμε-
νος ὑπ' αὐτῆς τῆς ὀμιλίας, διώρισεν αὐτὸν τὸν Φω-
κίωνα νὰ ὑπάγῃ μετὰ νέας δυνάμεως πρὸς βοήθειαν
τῶν πολιορκουμένων Βυζαντιῶν. Οὗτοι ἐδέχθησαν τὸν
Φωκίωνα φιλοφρόνως, καὶ ἐφιλοξένησαν τὴν στρατιώ-
τας ὡς ἰδίους ἀδελφούς καὶ παῖδας. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀξιω-
ματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται φιλοτιμύμενοι ἀντεπολιτεύθη-
σαν εὐτάκτως, κοσμίως καὶ ἀνενεγκλήτως, θαυμα-
ζόμενοι ἕκ ὀλίγον διὰ τὴν ἀνδρίαν, τὴν ὁποίαν
ἔδειξαν εἰς ὅλας τὰς ὀρμὰς τῆ ἐχθρῆ, καὶ διὰ τὴν ἀ-
φοβίαν, ἣ ὁποία ἀναλόγως μὲ τὸν κίνδυνον ἐφαίνετο
αὐξανομένη. Ἡ στρατηγικὴ σύνεσις τῆ Φωκίωνος ὀμῆ
μὲ τὴν ἀνδρίαν τῆ στρατεύματος ἠνάγκασεν ἐν ὀλί-
γῳ τὸν Φίλιππον νὰ παραιτήσῃ τὴν πολιορκίαν τῆ
Βυζαντίου καὶ τῆς Περίνθου, καὶ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν Ἑλ-
λήσποντον, τὸ ὁποῖον ἠμαύρωσεν ἕκ ὀλίγον τὴν δό-
ξαν τε, ὅσιν ἐνομίζετο ἕως τῶρα ἀνίκητος καὶ ἀνάντα-

π. χ.
399.

(1) Ὅτι ἐξητάζεται αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις, οἱ Ἀθηναῖοι
ἔμαθον τὸν ἀνάξιον τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ σύμμαχοι
ἐδέχθησαν τὸν Χάρητα, καὶ μετενόησαν περὶ τῆς καλεῖσθαι
βοηθείας. Διὸ ἀναστὰς ὁ Φωκίων, μετέπεισε τὴν Ἀθηναίαν.

γώνισος. Ο Φωκίων ἐκυρίευσε μερικά πλοιά τε, ἀνέλαβε πολλὰς πόλεις ὅσας ἐκείνος ἐφύρει, καὶ ἀποβάς εἰς πολλὰ μέρη τῆς χώρας τε, κατερήμονε καὶ κατέτρεχεν, ἕως ἢ πληγωθεὶς ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς, ἠναγκάσθη ἢ ἀποπλεύσῃ (1).

Ο Φίλιππος ἀναγκασθεὶς νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῆ Βυζαντίου, ἐσράτευσε κατὰ τῆ Αἴθης, βασιλέως τῆς Σκυθίας, παρὰ τῆ ὁποῖα ἐσκανδαλίσθη προσωπικῶς, καὶ εἶχε τὸν ἰόντε μεθ' ἑαυτοῦ. Ἐν τῆ τῷ πολέμῳ οἱ Σκύθαι, καίτοι πολὺ ἀνώτεροι τὸν ἀριθμὸν, ἐνίκηθησαν, καὶ πολλὰ λάφυρα ἐκυριεύθησαν, οἷον πολὺ πλῆθος γυναικῶν τε καὶ τέκνων, ἀναρίθμητα κτήνη καὶ ἵπποι, χρυσίον δὲ ἢ ἀργύριον ἔδεν, καθότι ἡ χρῆσις καὶ τιμὴ τῶν τῶν μετάλλων ἦσαν ἔτι ἄγνωστα εἰς ἐκεῖνο τὸ εὐτυχὲς ἔθνος. Ἀλλ' ἐπιστρέφοντος τῆ Φιλίππου ἐκ τῆς Σκυθίας οἱ Τριβαλλοὶ, ἔθνος τι τῆς Μοισίας, ἠναντιώθησαν εἰς τὴν διάβασιν, καὶ ἐζήτην μέρος τι τῶν λαφύρων. Ἐντεῦθεν προῆλθε λογομαχία, καὶ εὐθὺς μάχη σφοδρὰ, ὅπου πολλοὶ ἀπέθανον ἐκατέρωθεν, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐπληρώθη ἔτιωσ εἰς τὸν μηρὸν, ὥστε ἐφονεύθη διὰ τῆ σώματος ὁ ἵππος τε. Ο Ἀλέξανδρος ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τῆ πατρὸς, καὶ σκεπάζων αὐτὸν μετὰ τὴν ἀσπίδα τε, ἐφόνευεν ἢ καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ὅλους, ὅσοι ἤρχοντο ἐναντίον (2).

Ἡ πολιορκία τῆ Βυζαντίου ἐλογίσθη ἀπὸ τῆς Αἰθηνάϊος ὡς λύσις τῆς εἰρήνης, καὶ προκήρυξις τῆ πολέ-

(1) Διόδ. ις'. Δημοσθ. κατὰ Φιλ. Γ'. Γ' β. Θ'. Κεφ. α'.

(2) Γ' β. Θ'. Κεφ. β'. γ'. Οἱ ἑνταῦθα μνημονευόμενοι Σκύθαι εἶναι ἔθνη παρὰ τὸν Δούναβιν. Στράβ. Ζ' σελ. 472.

με. Ο βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας φοβόμενος τὰ μέλλοντα, καὶ θέλων νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν μνησικακίαν, ἐπρόβαλε τὴν εἰρήνην. Ο Φωκίων φιλύποπος, ἔφοβόμενος τὸ ἀβέβαιον τῷ πολέμῳ, ἐδόξαζε νὰ σέρξωσιν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὰ προβλήματα ἐκεῖνα. Ἀλλ' ὁ Δημοδένης, ὁ ὅποτος ἐγνώρισεν ἀκριθέστερον τὸ ἦθος ἔτι τὸν χαρακτῆρα τῷ Φιλίππῳ, ἔτι ἦτο βέβαιος, ὅτι αὐτὸς ἐσοχάζετο κατὰ τὴν συνήθειαν μόνον νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν Ἀθηναίαν, τὴν κατέπεισε νὰ μὴ σέρξεν εἰς κἀνὲν εἰρηρικὸν αὐτῷ πρόβλημα.

Ἰδὼν ἔν ὃ Φίλιππος ματαιωθέντας τὴν σκοπέυτε, ἔτι τὴν Ἀθηναίαν πολεμῦντας αὐτὸν μάλις κατὰ τὴν θάλασσαν, ὅτε πολιορκῦντες τὴν λιμένας τε, ἠνώχλων παντελῶς τὸ ἐμπόριον, ἐσίναψε νέας συμμαχίας κατ' αὐτῶν, ἐξόχως δὲ μετὰ τὴν Θηβαίαν ἔτι Θετταλὴν, χωρὶς τῶν ὁποίων δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχη ἐλευθέραν τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅμως γινώσκων, ὅτι δυσκόλως ἐδύνατο νὰ τὴν καταπέισῃ κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἄνευ εὐλογοφανῆς αἰτίας ἔτι μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐχθρας, ἠγωνίσθη νὰ σπείρῃ κρυφίως νέας ταραχὰς ἔτι ζιζάνια μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, σοχαζόμενος διὰ τῆς νὰ δυνηθῆ νὰ ἔμβῃ εἰς αὐτὰ, ὅπως ἂν φανῆ αὐτῷ χρησιμώτερον, καὶ τότε νὰ φανῆ ἐνεργῶν ὡς προξενητὴς μᾶλλον ἢ ὡς ἐχθρὸς.

Ὅθεν οἱ φίλοι τῷ Φιλίππῳ ἔστειραν εὐθὺς ζιζάνια ἔτι διχονοίας μεταξὺ τῶν Λοκρῶν τῆς Ἀμφίσσης ἔτι τῆς μητροπόλεως, οἱ ὅποιοι κατηγορήθησαν, ὅτι παρανόμως ἐγεώργησαν, ὡς πάλαι οἱ Φωκεῖς, μέρος τι τῆς ἱερᾶς χώρας (τὴν Κιρραίαν), ἢ ὁποία εὐρίσκετο ἐγγύτατα τῷ Μαντεῖϊ· ἔτι διὰ τὴν αὐξηθῆ αὐτῆ ἢ διχονοία, κατέπεισεν ὁ Φίλιππος τὸν Αἰχίνην μὲ

τὰ δῶρα νὰ δημηγορήσῃ ὡς πυλαγόρας εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἱεροσυλίας. Ὁ Αἰσχίνης, δόκιμος ρήτωρ καὶ μόνον τῷ Δημοφένει δεύτερος, ἔχων ἤδη εὐκαιρίαν νὰ διεγείρῃ σκάνδαλα καὶ διχονοίας φαινόμενος φιλόπατρις καὶ ζηλωτὴς τῆς δόξης καὶ τῶν πραγμάτων τῶν Ἀθηναίων, ἐξωμολόγησεν εὐθύς τὰ φρονήματά τε μὲν ἔνθερον προθυμίαν, ἢ ὅποια συχνάκις προέρχεται καὶ ἀπὸ πανουργίαν καὶ ἀπὸ ἀληθινὴν φιλοπατρίαν, καὶ νομιζομένη ὡς τεκμήριον εἰλικρινείας καὶ ἀπόρροια μιᾶς ἐναρέτης καρδίας, ἐξαπατᾷ εὐκόλως τὸς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τὰς δημοτικὰς συνόδους. Οἱ προδότηι τῷ Φιλίππῳ διεθρόνησαν εὐθύς τὸς λόγους τῷ Αἰσχίνει, καὶ ἤυξανον περισσότερον τὸν φόβον, διὰ νὰ κατανικήσεν ὅλας τὰς ἀνταποδείξεις τῆς προφυλάξεως καὶ πολιτικῆς. Τελευταίον, ἔγινε κοινὸν ψήφισμα, προσάζον νὰ πεμφθῶσι πρέσβεις πρὸς τὸν μακεδόνα Φίλιππον, παρακαλῶντες αὐτὸν νὰ βοηθήσῃ τὸ μαντεῖον καὶ τὸς Ἀμφικτύονας, καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸς δυσσεβεῖς Ἀμφισσεῖς, καὶ μηνύουσας ὅτι ἐχειροτονήσῃ κοινῇ ψήφῳ τῶν Ἑλλήνων, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀμφικτυόνων, ἡγεμιῶν καὶ στρατηγὸς τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων. Αὐτὴν τὴν καταθύμιον πρόσκλησιν, τὴν ἐπικαρπίαν ὅλων τῶν δολίων σκοπῶν τε, ἔλαβεν ὁ Φίλιππος, ὅτε ἐπέσρεφεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ὑπήκτε μετ' εὐλαβείας εἰς τὸ σεβάσμιον συνέδριον, φαινόμενος πρόθυμος ἐκτελεσῆς τῶν ἐντολῶν τε.

Αἱ μικρότεραι Ἑλληνίδες πόλεις, ὅσαι διὰ τὸ ἀπλῆν ἦθος, ἢ δι' ἀδυναμίαν δὲν ἠθάρωντο τὸς μελετωμένους σκοπὸς τῷ Φιλίππῳ, ἐπήνεσαν τὸ ἔργον τῶν Ἀμφικτυόνων, οἱ ὅποιοι ἐχειροτόνησαν στρατηγὸν τῆς

δυνάμειος ὅλης βασιλέα Θεοσεβῆ καὶ ἱκανὸν νὰ ἐκπλη-
 ρώσῃ τὴν ὀργὴν τῆς μαντείας. Ἀλλ' εἰς τὴν Σπάρτην
 καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐλογίζετο τὸ πρᾶγμα διαφορετι-
 τικῶς· καὶ οἱ μὲν Σπαρτιάται, οἱ ὅποιοι εἶχον μὲν ὀλί-
 γον μέρος τῆς πατρῴας ἀρετῆς, ἀλλ' ἔσωζον ἔτι τὴν
 ὑπερηφάνειαν, ἔβλεπον μὲ θυμὸν καὶ ἀγανάκτησιν τὰς
 τιμὰς τῆς Μακεδόνος, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸ πολλῆς ἔ-
 μαθον νὰ φοβῶνται τὸ πολιτικὸν τῆς Φιλίππου, καὶ ἤ-
 δη παρεκινήθησαν εἰς ὑπόψιαν παρὰ τῆς ῥήτορος, ὁ
 ὅποιος ἐξήγησεν ὅλας τὰς διαταγὰς τῶν Ἀμφικτυό-
 νων ὡς ἀποτελέσματα τῶν ἐπιβελῶν τῆς Φιλίππου καὶ
 τῆς μελετωμένης σκοπῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλι-
 στα κατὰ τῆς συμφέροντος καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς δημο-
 κρατίας. Διὰ νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ζῆλος τῆς Δημοφένους,
 καὶ διὰ νὰ ματαιωθῇ ἡ ἐνέργεια τῶν ἀκαταπαύσων
 λόγων τε, αἱ γνώμαι τῆς δῆμῳ ἐταράττοντο ἀπὸ δια-
 φόρου χρησμῶν, οἱ ὅποιοι ἐλέγοντο μὲ μεγάλην παρ-
 ρησίαν ἀπὸ τὸν ἱερὸν τρίποδα, καὶ ἐδημοσιεύοντο εἰς
 τὰς Ἀθηναίους μετὰ πάσης προσηκέσης θεϊκῆς εὐλα-
 βείας, προσάζοντες τιμωρίαν καὶ ποινὴν ὅλων, ὅσοι
 ἐναντιωθῆν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, τὸν
 χειροτονηθέντα ὑπέρμαχον τῆς μαντείας, καὶ παρακινῶν-
 τες τὸν δῆμον νὰ μὴ ὑπακῆ εἰς τὰς ἐπικινδύνους καὶ
 ἀπατηλὰς λόγους τῶν πονηρῶν καὶ ἐπιβέλων ῥητόρων
 καὶ δημαγωγῶν.

Ὁ Φίλιππος συναρροῖζει εὐθύς δύναμιν, καὶ
 προσποιεῖται νὰ κινήσῃ εἰς τὴν Κιρραϊάν πρὸς τιμω-
 ρίαν τῶν δυσσεβῶν Λοκρῶν· ἀλλ' αὐτὸς ἄλλα δια-
 νοόμενος, ἄφησε ταύτην τὴν γελοιώδη παραγγελίαν,
 καὶ ὀρμήσας ἐκυρίευσεν τὴν Ἑλλάτειαν, πόλιν μεγά-
 λην τῆς Φωκίδος, καὶ διὰ τὴν θέσιν ἀρμοσίαν νὰ φυλάτ-

τη εἰς ὑποταγὴν τῆς φθονομένης ὑπ' αὐτῆς Θηβαίας, καὶ νὰ εὐκολύνῃ τὸν δρόμον τε εἰς τὴν Ἀττικὴν. Τέτοιο τὸ παράδοξον ἐπιχείρημα κατέστησε φανερὸς τῆς σκοπῆς τῆς Φιλίππου, καὶ ἐκήρυττεν ὡς εἰπεῖν τὸν πόλεμον εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγένετο εὐθὺς αὐτὸς ὁ φιλόπνοος βασιλεὺς κύριος ἐνὸς δυνατῆς τύπου, καὶ στρατηγὸς ἐνὸς καταπληκτικῆς στρατεύματος· καὶ εὐρισκόμενος δύο μόνον ἡμέρας μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, εἶχεν ὡς εἰπεῖν ὑπ' ἐξουσίαν τὴν ἀκρόπολιν καὶ Καδμείαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν, ὅπου ἠμπορεῖ νὰ λαμβάνῃ βοήθειαν ἀπὸ τὴν Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν, καὶ ἦτο πάντῃ ἐλεύθερος ἢ νὰ συγκροτήσῃ μάχην μετὰ τῆς ἐρχομένης ἐναντίον τε, ἢ νὰ μηκύνῃ τὸν πόλεμον κατ' ἀρέσκειαν.

Ὅλαι αἱ πλησιόχωροι πόλεις μαθῆσαι ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν τῆς Φιλίππου, ἔμειναν ἐκστατικά καὶ ἐκθαμβοί, καθὼς ὅτε ἐξυπνεῖ τις ἀπὸ βαδύν. λήθαργον, καὶ τότε ἠθάνοντο τὸν τρομερὸν κίνδυνον καὶ τῆς ἀληθινῆς διαλογισμῆς τῆς ἐχθρῆς. Ἐσπέρα ἦν (1), ὅτε ἐλθὼν τις εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπαρρησιάζετο ἔμπροσθεν τῶν Πρυτάνων (2), καὶ ἀνήγγειλε τὴν τρομερὰν εἶδησιν τῆς ἀλώσεως τῆς Ἑλλάδας. Οἱ Πρυτάνεις καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται ἔτυχον τότε δειπνῶντες καὶ κραιπαλίζοντες, καὶ μαθόντες τὰ νέα, τὰ ὅσα διεσπάρησαν παρευθὺς εἰς τὴν πόλιν, ἀφῆκαν τὰς τρυφάς. Πολλοὶ ἄνθρωποι ἐπλανῶντο εἰς τὰς ὁδούς καὶ πλατείας ὡς μαινόμενοι, καὶ πᾶς τις ἔντρομος καὶ περίφοβος παρεκάλει νὰ συγκρο-

(1) Διόδ. ις'. Δημ. π. ςισ. Στράβ. Γ. β'. σελ. 639. 649.

(2) Αὐτοὶ ἦσαν οἱ 50 βουλευταὶ, οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν ἐξουσίαν τῆς προεδρίας.

τηδῆ παραχρῆμα συμβέλιον περὶ τῆ πρακτέα. Τῆ ἐ-
 παύριον περὶ τὸν ὄρθρον συνήχθη ἡ σύνοδος κατασκευ-
 ῶν πάσσα δια τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, καὶ πάντες
 συνδραμόντες εἰς τὸ βουλευτήριον, προκατέλαβον τὰς
 τόκας ἕκαστοι, καὶ περιέμενον ἀνυπομόνως τὸ ἀποθνήσ-
 κεινον τῆς βελῆς. Ὁ κῆρυξ ἀναστὰς κατὰ τὴν συνή-
 θειαν, ἠρώτησε μεγαλοφώνως, ποῖος θέλει ν' ἀνα-
 θῆ τὸν ἀμβωνα; ὡς δὲ πάντας κατείχε σιωπὴ καὶ φό-
 βος, ἠρώτησε καὶ αὖθις ὁ κῆρυξ τὸ αὐτὸ, καὶ πάλιν ὄλοι
 ἐσιώπην, μὴ ὄλον ὅτι ἦσαν παρόντες οἱ στρατηγοὶ καὶ
 οἱ ῥήτορες. Τέλος δὲ, βλέπων ὁ Δημοφάνης τὸ μέ-
 γεθος τῆ ἐνισταμένου κινδύνου, ἀνέστη ἀφοβος καὶ ἀπτόη-
 τος εἰς αὐτὴν τὴν τρομερὰν σκηνὴν, καὶ ἐπιστραφεὶς πρὸς
 τὴν σύνοδον με ἀτάραχον καὶ γαληνὸν βλέμμα, με ἀδει-
 λίαν ἐνὸς πατριώτη, καὶ με τὴν σύνεσιν ἐνὸς μεγάλου
 πολιτικῆ, ἔλεγεν ἔτω. "Συγχωρήσατέ μοι, ὦ Ἀθη-
 ναῖοι, νὰ ἐξηγήσω σαφέστερον τὰ πράγματα ταύτης
 τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ἤδη ἐκυρίευσεν ὁ Φίλιππος.
 Ἐκεῖνος, ὅσους Θεβαίους ἐδυνήθη νὰ καταπείσῃ με χρή-
 ματα, ἢ νὰ τὰς πλανέσῃ, ὅλους ἔχει ὑπὸ τὴν θέ-
 λησίν τε. Τί μελετᾷ λοιπόν; καὶ τίνος ἕνεκεν ἐκυ-
 ρίευσεν τὴν Ἑλλάτειαν; Αὐτὸς παρρησιάζων τὴν δύ-
 ναμίν τε πλησίον τῶν Θεβῶν, ἐλπίζει τὰς μὲν φί-
 λους τε νὰ παρρύνῃ καὶ νὰ κάμῃ τολμηρὰς, τὰς
 δὲ ἐναντιωμένους νὰ καταπλήξῃ καὶ νὰ καταφοβίσῃ,
 διὰ νὰ συγχωρέσωσι φοβηθέντες ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα
 δὲν ἠθέλησαν ἕως τώρα, ἢ νὰ βιασθῶσιν. Ἄνίσως
 λοιπὸν ἡμεῖς ἀποφασίσωμεν ἐν τῷ παρόντι νὰ ἐνθυ-
 μώμεθα πᾶν ὅ, τι πρᾶγμα λυπηρὸν καὶ δύσκολον ἔ-
 πραξαν οἱ Θεβαῖοι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀνίσως ὑποπτεύω-
 μεν αὐτὰς ὡς ὄντας εἰς τὴν μερίδα τῶν ἐχθρῶν,

„πρῶτον μὲν θέλομεν πράξει κατ' εὐχολὴν τῆ Φι-
 „λίππυ, ἔπειτα δὲ φοβῆμαι μὴ αὐτοὶ οἱ νῦν ἐναν-
 „τιόμενοι ὑπακύνωσιν εἰς αὐτὸν καὶ φιλιππίσωσι, καὶ
 „τότε ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀμφότεροι, οἷτε
 „Θηβαῖοι καὶ οἱ Μακεδόνες. Ἄν ὅμως ἀκύνετε τὰς
 „λόγους με, καὶ ἐρευνησῆτε αὐτὰς προσεκτικῶς καὶ δί-
 „χα φιλονεικίας, σοχάζομαι καὶ νὰ σᾶς ὀδηγήσῃν εἰς
 „τὰ καλλίτερα καὶ σωτηριωδέστερα πράγματα, καὶ νὰ
 „διαλύσωσι τὸν ἐπικείμενον τῇ πόλει κίνδυνον. Τί λοι-
 „πὸν παραγγέλλω; πρῶτον μὲν ν' ἀποσείσητε τὸν
 „παρόντα φόβον· εἶτα δὲ ἀντὶ δι' ὑμᾶς αὐτὰς νὰ φο-
 „βῆτε διὰ τὰς Θηβαίους, οἱ ὅποιοι εἶναι πλησιέστεροι τῶν
 „δεινῶν, καὶ πρότεροι αἰσθάνονται τὸν κίνδυνον; ἔπει-
 „τα δὲ νὰ ἐξέλθωσιν ἀμέσως εἰς τὴν Ἐλευσίνα ὅλοι
 „οἱ ἐν ἡλικίᾳ, πεζοὶ τε καὶ ἵππεις, καὶ νὰ δείξωσιν εἰς
 „ὄλους, ὅτι σεῖς εἶδε εἰς τὰ ἄρματα, διὰ νὰ ἐμπρ-
 „ρέσῃν οἱ ἐν Θήβαις φρονῶντες τὰ ὑμέτερα νὰ παρρη-
 „σιάζωνται διὰ τὰ δίκαιά των, γινώσκοντες ὅτι κα-
 „θὼς ἐκεῖνοι, ὅσοι πωλῶσι τὴν πατρίδα εἰς τὸν Φί-
 „λιππον, ἔχῃν εἰς τὴν Ἐλάτειαν ἐτοίμην δύναμιν
 „βοηθείας, ἔτω καὶ σεῖς εἶδε ἔτοιμοι νὰ βοηθήσητε
 „ἐκεῖνους, ὅσοι θέλωσι ν' ἀγωνίζωνται ὑπὲρ τῆς Ἐλευ-
 „θερίας. ἔχατον δὲ παραγγέλλω νὰ χειροτονήσητε
 „δέκα πρέσβεις, καὶ νὰ κάμητε αὐτὰς καὶ τὰς στρατη-
 „γὰς κυρίως καὶ τῆ πότε πρέπει νὰ κινηθῶσιν ἐκεῖ, καὶ
 „ὄλων τῶν λοιπῶν περιστάσεων αὐτῆ τῆ πολέμου. Ὅ-
 „ταν δ' ἔλθωσιν εἰς Θήβας οἱ πρέσβεις, πῶς πρέπει
 „νὰ μεταχειρισθῆν τῆτο τὸ δύσκολον πρᾶγμα; Τῆτο
 „εἶναι πρᾶγμα ἀξιότατον τῆς ἰδικῆς σας προσοχῆς.
 „Μὴ ζητεῖτέ τι ἀπὸ τὰς Θηβαίους, διότι τῆτον τὸν
 „καιρὸν ἤθελεν ἦθαι αἰχρὸν καὶ ἄτιμον, ἀλλὰ βε-

„βαιώσατε ὅτι, εἰάν θέλωσιν, εἶθε ἔτοιμοι νὰ τὺς
 „βοηθήσητε, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν εἶναι εἰς τὺς ἐσχάτους
 „κινδύνους, ὑσεῖς δὲ προβλέπετε κάλλιον ἢ ἐκεῖνοι
 „τὸ μέλλον. Τότε δὲ, εἰάν μὲν δεχθῶσιν αὐτὰ, ὑ
 „καταπειθῶσιν εἰς ἡμᾶς ἔξω εἰς ὅσα θέλομεν, θέλο-
 „μεν πράξει ταῦτα μὲ πρόχημα ἔξω ἀξίωμα ἄξιον τῆς
 „πόλεως· εἰάν δὲ συμβῆ νὰ μὴ ἐπιτύχωμεν, ἐκεῖ-
 „νοι μὲν, ἂν πάθωσι κακόν τι, εἰς τὸν ἑαυτὸν τὺς
 „θέλουν ἀποδώσει τὸ ἔγκλημα, ὑσεῖς δὲ θέλετε φα-
 „νῆ, ὅτι δὲν ἐπράξατε κανέν αἰσχρὸν, μηδὲ ταπει-
 „νὸν ἔξω ἀνάξιον τῆς τιμῆς ἔξω δόξης τῶν Ἀθηναίων”
 (Δημοφ. περὶ σεφάνου).

Αὕτη ἡ τολμηρὰ ἔξω ἀνεπιτήδευτος δημηγορία
 ἐνήργησε πρεπόντως, ἔξω συνεπηνέθη ἀπὸ ὅλης. Ὅθεν
 ἔγινε ψήφισμα προσάζον νὰ χειροτονηθῆν δέκα πρέ-
 σβεις, ὧν πρῶτος αὐτὸς ὁ Δημοφένης, καὶ νὰ περι-
 πλεύσωσι διακόσια πλοῖα περὶ τὰς Θερμοπύλας. Ὅ
 ἔν Δημοφένης ἐμίσεισε πρὸς τὰς Θήβας μετὰ μεγά-
 λης σπουδῆς ἔξω βίας, γινώσκων ὅτι εἰς δύο ἡμέρας ὁ
 Φίλιππος ἠμπόρει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν. Οὗτος
 ὁ βασιλεὺς ἀντέπεμψεν ἰδίους πρέσβεις εἰς τὰς Θήβας,
 ἔξω ἐν αὐτοῖς τὸν Πύθωνα, ὁ ὅποιος ὑπερέβαινε μὲν
 μάλις τὺς ἄλλους κατὰ τὴν ῥητορικὴν, ἐφάνη δὲ
 πολλῶ καταδεέστερος τῷ Δημοφένους, τῷ ὁποῖοις ἡ ἀν-
 δρική εὐγλωττία, ἡ πάντα νικῶσα, ἐνέπνευσεν εἰς
 τὰς καρδίας τῶν Θηβαίων τόσην φιλοπατρίαν ἔξω φι-
 λότιμον φιλελευθερίαν, ὡσε παρευθὺς ἀπέσεισαν ἀπὸ
 τὸν νῦν πάντα λογισμὸν φόβου, φρονήσεως ἔξω εὐγνω-
 μοσύνης, ἐνθεσιαζόμενοι ὑπὸ τῶν λόγων τε πρὸς τὸ
 καλόν. Ὅ δὲ μᾶλλον ἠύξανε τὸν ζῆλον τῷ Δημοφέ-
 νους μετὰ τὸ καινὸν συμφέρον, ἦταν ὁ ἀγὼν μὲ τῷ

των ῥήτορα, οἷος ὁ Πύθων· ὡσεὶ καὶ αὐτὸς ὁ Δημοφένης σεμνύνεται εἰς τὰς λόγους τε διὰ τὴν πρὸς τὸν ῥήτορα τῆτον νίκην, καυχώμενος καὶ λέγων ἔτι· „ἐγὼ „δὲν ὑπεχώρησα εἰς τὸν Πύθωνα θρασυνόμενον καὶ „θέλοντα νὰ μὲνικήσῃ μὲ ἕνα χεῖμα ῥῶν λόγων.“ Πρὸ πάντων δὲ ἐκαυχῆτο εἰς τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν αὐτῆ τῆ ἐπιχειρήματος, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ὡς τὸ λαμπρότατον ἔργον τῆς πολιτικῆς τε.

Ὁ Φίλιππος ἄκρως ταραχθεὶς ἐπὶ τῇ συμμαχίᾳ τῶν δύο ἐθνῶν, ἔπεμψε πρέσβεις πρὸς τὰς Ἀθηναίους, παρακαλῶν νὰ μὴ στρατολογήσῃν, ἀλλὰ νὰ ζῶσιν εἰρηνικῶς μετ' αὐτῆ. Αὐτοὶ δὲ δικαίως φοβέμενοι καὶ μνησικακῆντες, ἀπέρριψαν τὰ προβλήματα τε, μὴ θέλοντες πλέον νὰ πισεύωσιν εἰς τὰς λόγους ἀπαταιόφρονος καὶ ἀδίκου βασιλέως. Διὸ πολεμικαὶ ἐτοιμασίαι ἐγίνοντο μὲ μεγάλην σπουδῆν, καὶ οἱ στρατιῶται ἐδείκνυσον μεγάλην ζέσιν. Πολλοὶ κακόνους καὶ χαιρέκακοι, ἀγωνιζόμενοι νὰ σθέσῃν, ἢ νὰ σμικρύνῃν αὐτὴν τὴν ζέσιν, ἐδιηγῆντο θλιβερὰ προμηνύματα καὶ τρομερὰς προφητείας ὡς ἀπὸ τῆ σόματος δῆθεν τῆς Πυθίας προερχόμενα· ἀλλ' ὁ Δημοφένης θάρρῶν εἰς τὰ ὄπλα τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ εἰς τὴν θαυμασίαν ἀνδρίαν τῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι ἐπεθύμουν ὁμοθυμαδὸν νὰ στρατεύσῃν κατὰ τῆ ἐχθρῆ, κατέπεισε νὰ διώξῃν ἀπὸ τὸν νῆν αὐτῆς τὰς ἀπατηλὰς χρησμὰς καὶ τὰς ὑτιδανὰς προφητείας, καὶ τότε ἔλεγεν, ὅτι ἡ Πυθία ἐφιλίππιζεν, ὃ ἔστιν, ὃ χρυσὸς τῆ Φιλίππου πρῆξένει ἐνθυσιασμὸν εἰς τὴν Πυθίαν, ἤνοιγε τὸ σόματος, καὶ ἔκχμνε τὴν ἰέρειαν νὰ ὁμιλῆ ὡς ἐκεῖνος ἤθελε· παρεκάλει δὲ τὰς μὲν Θηβαίους νὰ ἐνθυμηθῆν τὸν Ἐπαμινώδαν, τὰς δὲ Ἀθηναίους τὸν